

Jean Delville (1867–1953)

15. 5. – 30. 8. 2015

Galerie hlavního města Prahy

Dům U Kamenného zvonu

Staroměstské nám. 13, Praha 1

Otevřeno út-ne, 10–20 hodin

Kurátorka výstavy: Hana Larvová

„Teď teprve lituji, že jsem vše, co se váže k mé umělecké dráze, uchovával jen velmi nedbale – ano, to je to správné slovo. Mé studium teozofie mě přimělo k tomu, abych vnějším projevům osobnosti nepřikládal žádné zvláštní důležitosti. Vneslo – a stále ještě vnáší – světlo do mého vnitřního života, ale způsobilo, že jsem se odpoutal od bezprostředních osobních záležitostí, a pokud jde o umělecký život, učinilo ze mě osamělce.“

Jean Delville

Galerie hlavního města Prahy představuje v rámci své dlouhodobé badatelské a výstavní koncepce, zaměřené na umění přelomu devatenáctého a dvacátého století, tvorbu belgického symbolisty Jeana Delvilla. Výstava je realizována díky podpoře Walonie- Bruxelles International a ve spolupráci s Muzeem Féliciena Ropse – Provincie Namur v Belgii.

Jean Delville je jedním z nejpozoruhodnějších belgických umělců období symbolismu konce devatenáctého století, tzv. fin de siècle. Ve svém výtvarném díle se inspiroval literaturou a hudbou, především texty E. A. Poa nebo Maurice Maeterlincka, Dantovou *Božskou komedií* a operami Richarda Wagnera jako *Parsifal* nebo *Tristan a Isolda*. Proslavil se jako zručný kreslíř, byl ale také vynikající malíř s vyhraněným smyslem pro světlo a barvu, dále esejista, básník a ilustrátor. Ovlivněný myšlením francouzských literátů, Joséphinem Péladanem a Édouardem Schurém a kontakty s nimi, stává se vyznavačem ezoterismu, který ovlivňuje celou jeho tvorbu. Působí v belgické odnoži Teozofické společnosti. Provází ho závratná kariéra zednáře, která jej dovede až k postu velmistra lóže (l'Ordre de Léopold). Jako zdatný organizátor stojí u zrodu skupiny Pour L'art, vede hnutí idealistických malířů, v jehož rámci pořádá po vzoru Péladanových Salons Rose + Croix salony de l'Art idéaliste, pod pseudonymem zakládá a řídí platformu idealismu – časopis *L'Art idéaliste*, zakládá revue *La Lumière*.

Je úspěšným akademikem, získává prestižní Římskou cenu (Prix du Rome), je profesorem na Glasgow School of Art a Académie des Beaux-Arts. Realizuje monumentální malby pro Justiční palác a mozaiky pro Park du Cinquantenaire v Bruselu, pro jejichž realizaci zakládá Spolek pro monumentální umění (Société de l'art monumental).

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

Jean Delville se po celý život snažil všemi aktivitami přispět k duchovní obrodě člověka. Věřil v ezoterické poselství umění „jako velkého mysteria“, jehož prostřednictvím lze dospět k transcendentálnímu ideálu věčné Harmonie a Krásy. Byl přitom vnímavý vůči všem podnětům – dojímal ho úděl vydědenců společnosti, lidská chudoba a utrpení, ohromovala ho krása i krutost lidské duše, nepřestávalo jej fascinovat téma vášně, smyslné tělesnosti, něhy a melancholie stejně jako heroických sil. I když zůstal v pozdních letech ve svém úsilí osamocený, což byl úděl i některých českých obdobně orientovaných umělců u nás, vytvořil výjimečně působivé a myšlenkově konzistentní dílo.

Přestože je Jean Delville zastoupen na řadě výstav symbolismu, na rozdíl třeba od Féliciena Ropse, Fernanda Khnopffa, Jamese Ensora se dočkal první retrospektivy teprve loni, v roce 2014. Uspořádalo ji Musée Félicien Rops v Namuru a společně s doprovodnou publikací představilo prostřednictvím skic a studií. Výstava v Galerii hlavního města Prahy, rozšířená o dostupné malby, je tak druhou prezentací umělce a zároveň první mimo Belgie. Výstavu doplňuje výběr prací českých umělců, jejichž duchovně a formálně spřízněná tvorba přibližuje Delvillovo dílo českému dobovému kontextu.

Hana Larvová
kurátorka výstavy

Během staletí se ve Valonsko-bruselské federaci, jež v belgickém federálním systému v určitých oblastech a kompetencích zastupuje frankofonní obyvatelstvo Valonska a Bruselu, zrodilo hodně uměleckých velikánů, umělců překvapivých a zajímavých svou originalitou, nadčasovostí a kreativitou. Patří mezi ně určitě Hergé, Jacques Brel, René Magritte, Víctor Horta, Amélie Nothomb i Georges Simenon, kteří jsou již součástí našeho dědictví a důvodem hrdosti v každodenním životě. Valonsko-bruselská federace si přeje pokračovat v této cestě, a proto i dnes propaguje ze všech svých sil v Belgii i v zahraničí jak své umělce současné, tak i umělce, působící v minulosti.

Jean Delville byl umělec, kterého můžeme snadno označit jako všestranného. Jako básník, spisovatel a teoretik umění výrazně přispěl k rozvoji a poznání různých uměleckých disciplín a proudů. Jeho odkaz tedy není omezen jen na jeho vlastní dílo. A proto je Wallonie-Bruxelles International spolu se Zastoupením Valonsko-Brusel, které ji v Praze reprezentuje, hrdá, že mohla přispět k realizaci této mimořádné výstavy. Tato práce je také dokladem bilaterálních vztahů, které existují mezi Valonsko-bruselskou federací a Českou republikou a na nichž nám velmi záleží. Kromě četných společných projektů jsou dokladem této spolupráce také dvě lektorky z Valonsko-bruselské federace, které působí na Karlově univerzitě v Praze a Masarykově univerzitě v Brně. Dále je to České centrum v Bruselu a Centrum českých studií na Svobodné univerzitě v Bruselu.

Ať tyto plodné vztahy mezi našimi zeměmi pokračují i nadále a ať je díky nim odkaz našich zemí věčně živý.

Solenne Visart de Bocarmé
vedoucí oddělení bilaterálních vztahů s Českou republikou
Wallonie-Bruxelles International

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

Jean Delville – život v datech

1867

19. ledna se narodil ve vlámské Lovani jako Jean Libert. V roce 1877 přijímá příjmení adoptivního otce Victora Delvilla.

1886

Absolvuje studium na bruselské Akademii výtvarných umění, kam se zapsal již v necelých třinácti letech, v roce 1879, do večerních kurzů malby. Kreslí motivy ze světa chudiny a společenských vyvrženců.

1887

První účast na salonech, organizovaných belgickým spolkem L'Essor již od roku 1876, kde bude pravidelně vystavovat do roku 1891 obrazy se sociální tematikou. Realizuje první obraz na wagnerovské téma – *Tristan a Isolda (Tristan et Yseult)*. Poprvé vystavuje v rámci sdružení L'Essor, platformy realismu a impresionismu.

1888

Po ukončení studií se usazuje na bruselském předměstí Forest, kde se inspiruje tehdy ještě divokou přírodou. V časopise *La Wallonie* publikuje své první básně – *Te Deum* a *Patetický večer (Soir Pathétique)*. Zajímá se o okultismus, během pařížského pobytu se seznamuje s Josephinem Péladanem, francouzským literátem, velmistrem řádu martinistů (řádové jméno Sâr), jehož dílo *La Vice Suprême (Svrchovaná Neřest)*, publikované v roce 1884 s titulním listem od Féliciena Ropse, jej naprosto oslnilo.

1889

Začíná realizovat první monumentální dílo *Cyklus vášně (Cycle passionnel)*, inspirované Dantovou *Božskou komedií*. O rok později je vystavuje na Salonu L'Essor.

1892

Spolu s dalšími belgickými umělci, například Fernandem Khnopffem, se účastní prvního Salonu Růže a Kříže (Salons de la Rose+Croix), pořádaného Josephinem Péladanem. Vystaví tu právě dokončený okultní obraz *Mysteriosa* neboli *Portrét paní Stuart Merrill*. Vystavovat bude i na dalších třech z šesti Péladanových Salonů. Po rozpuštění spolku L'Essor v roce 1891 se stává jedním ze zakladatelů skupiny Pour l'art (Pro umění) a účastní se jejího prvního Salonu. V souvislosti s jeho programem publikuje řadu článků v časopise *Le Mouvement littéraire* (1892–1894).

1893

U nakladatele Paula Lacombleze vychází jeho první sbírka básní – *Les Horizons hantés (Posedlé obzory)*. Žení se s Marií Lesseinovou, která byla od roku 1887 jeho modelkou. Realizuje několik zásadních děl: *Mrtvý Orfeus (Orphée mort)*, nebo kresbu *Modla zvrácenosti (L'Idol de la perversité)*.

1894

Zakládá Umělecké družstvo (Coopérative artistique), kolektivní platformu, která má za cíl snížit ceny výtvarných potřeb. Narodil se první syn, Raphaël.

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

1895

Koná se třetí a poslední Salon Pour l'art (Salon pro umění). Vychází *Dialog mezi námi (Dialogue entre nous)*, kabalistická, okultní, idealistická disputace, kterou se potvrdilo Delvillovo ezoterické směřování, které se promítá do jeho díla. Za obraz *Děti oslavují Krista (Le Christ glorifié par les enfants)* získává Římskou cenu (Prix du Rome). Maluje své první velkoformátové dílo *Poklady Satanovy (Les Trésors de Sathan)*. Narodil se druhý syn Elie.

1896

Díky finančnímu ocenění, které cenu doprovází, pobývá s rodinou v Římě. V Bruselu pořádá první Salon idealistického umění (Salon d'Art idealiste), který organizuje po vzoru Salonu Růže a Kříže (Salons de la Rose+Croix).

1897

Vychází sbírka *Sfinga se třese (Le Frisson du Sphinx)*. Delville pod pseudonymem Élie Megor zakládá a řídí časopis *L'Art idéaliste* (1897–1898), teoretickou platformu belgického idealismu. Narodila se dcera Elsa.

1898

Delville cestuje mezi Římem a Bruselem. V Domě umění Edmonda Picarda pořádá třetí a poslední Salon idealistického umění (Salon d'Art idealiste). Ve Francii vychází ezoterický spis Édouarda Schurého *Velcí zasvěcenci (Les Grands Initiés)*, jedno ze zásadních děl evropského symbolismu, které ovlivnilo Delvillovo pojetí monumentálního obrazu *Platónova škola (École de Platon)*, které právě v Bruselu dokončuje. Dcerka Elsa umírá.

1899

Delville zakládá časopis *La Lumière* (1899–1900) a stává se jeho šéfredaktorem. Intenzivně se stýká s Édouardem Schurém. Na svět přichází dcera Eva.

1900

Maluje obraz *Láska duší (L'Amour des âmes)*. Vychází jeho estetický esej *Poslání umění (La Mission de l'art)* s předmluvou Édouarda Schurého. Odjíždí na Uměleckou školu v Glasgow, kde až do roku 1906 vyučuje kresbu podle živého modelu. Zde také v letech 1901–1903 maluje obrazy *Člověk-Bůh (L'Homme-Dieu)* a *Prométheus (Prométhée)*.

1903

Je přijat do lóže Filantropických přátel (Loge Les Amis philanthropes) a začíná jeho závratná kariéra v zednářském hnutí.

1907

Je jmenován profesorem na bruselské Akademii výtvarných umění, kde vyučuje až do roku 1938. Skotské podnebí a obavy o zdraví dětí (nyní už jich je pět – přibyli Myrrha a Olivier) usolí návrat do Belgie.

1908

Získává státní zakázku na výzdobu sálu trestního soudu v bruselském Justičním paláci.

1911

Narodila se Annie, šesté a poslední z jeho dětí.

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

1914

Odchází do exilu do Anglie, v Londýně zůstává do konce války. Maluje zde první skicu k obrazu *Síly (Les Forces)*. V prvním roce války dokončuje svůj poslední panel pro Justiční palác. Dílo bude zničeno při německém bombardování v roce 1944.

1920

Po návratu do Belgie zakládá Spolek pro monumentální umění (Société de l'art monumental), který realizuje mozaiky v arkádách bruselského Parku du Cinquantenaire.

1925

Rok poté, co byl jmenován akademikem, dokončuje finální verzi monumentálního obrazu *Síly (Les Forces)*. Vystavuje ho na Pařížském salonu. Od roku 1946 bude umístěno ve vestibulu bruselského Justičního paláce naproti jinému velkoformátovému dílu, *Vítězný duch (La Génie vainqueur)*.

1927

Vydává svou poslední, čtvrtou sbírku básní *Zpěv v jasu (Le Chant dans la clarté)*.

1933

Usazuje se s přítelkyní Émilií Leclercqovou v Monsu. Přispívá do listu *La Province*. Maluje obrazy *Kolo světa (La Roue du Monde)* a *Pohroma (Le Fléau)*.

1938

Končí své působení na Akademii výtvarných umění.

1940

Odchází do exilu do francouzského Alliers.

1947

Návrat k rodině do Bruselu. Maluje obraz *Vize míru (Vision de la Paix)*, jakýsi umělecký testament.

1948–1953

Publikuje dále kritické texty o stavu umění. Básně, které má v plánu vydat souborně pod názvem *Mimo svět (Hors du Monde)* zůstávají pouze v rukopise. Umírá ve Forest ve věku 85 let, v den svých narozenin.

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

Kurátorka výstavy: Hana Larvová

Architektonické a grafické řešení: Pavel Kolíbal, Michal Slejška

Anglický překlad: Vladimíra Šefranka

Redakce textů: Marta Nožková

Instalace a produkce, vedoucí: Diana Brabcová

Propagace: Barbora Gallová, Miroslav Koláček, Alice Lenská, Michaela Vrchotová

Vzdělávací programy: Lucie Haškovcová, Markéta Slachová Goldová

Partneři výstavy: Skupina ČEZ

Mediální partneři: Týden, Instinkt, A2, Art & Antiques, Artalk.cz, ArtMap, Artmix, Radio Classic, Český rozhlas Vltava, Literární noviny, Pražský deník, Radio 1

Výstava se realizuje ve spolupráci s Wallonie-Bruxelles International a Muzeem Féliciena Ropse – Provincie Namur v Belgii.

Galerie děkuje paní Miriam Delville, vnučce umělce, Véronique Carpiaux a Alexii Bedoret z Musée Félicien Rops v Namuru a prof. Denisi Laoureuxovi.

Rovněž děkujeme:

Province de Namur, Wallonie-Bruxelles International

City of Dinant, Belgium

In Flanders Fields Museum, Ypres

Royal Library of Belgium

Letterenhuis Antwerp

Museum of Ixelles

Collection M&N UZAL

Musée des Beaux – Arts, Tournai

Patrick Derom Gallery, Brussels

OFFA, Knokke-Zoute, Belgium

c&mvCollection, Antwerp

Albert Vandervelden Collection

a všem soukromým zapůjčitelům

Místo konání: Dům U Kamenného zvonu, Staroměstské nám. 13, Praha 1

Termín konání: 15. 5. – 30. 8. 2015

Otvírací doba: út-ne 10.00–20.00

Vstupné: 120 Kč plné (dospělí) / 60 Kč snížené (studenti) / 30 Kč (senioři)

Kontakt pro novináře: Michaela Vrchotová, +420 725 818 721, vrchotova@ghmp.cz

Další informace: www.ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

DOPROVODNÝ PROGRAM K VÝSTAVĚ:

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy: st. 24. 6. v 18.00

Víkendové výtvarné workshopy

so 30. 5. 13.00–18.00 Dům U Kamenného zvonu, Po stopách symbolismu

so 22. 8. 13.00–18.00 Dům U Kamenného zvonu, V rytmu dekadence

Výtvarný ateliér pro dospělé a seniory:

ne 21. 6. 15.00–18.00 výtvarný ateliér GHMP (Colloredo-Mansfeldský palác), téma: Figurativní tematika a umělecké symboly

V rámci edukačních aktivit a výtvarných reakcí na výstavu se budeme formálně i obsahově inspirovat díly Jeana Delvilla. Zaměříme se na základní prvky symbolismu a dekadence. Podněty budeme čerpat i z náznaků magie, mystiky a ezoteriky. Budeme vyhledávat nejrůznější symboly, metafory, významy a „kódy“, které se stanou východiskem nejen pro výtvarnou tvorbu, ale pokusíme se také o jejich využití a interpretace literární. Vedle variací na názvy obrazů zkusíme vytvořit také vlastní verše nebo fragmenty básní, doplněné o ilustrace. K výtvarné tvorbě využijeme kromě kresby tužkou, tuší, uhlím a rudkami především kresbu barevnými suchými pastely na velkoformátové tmavé papíry a také různé techniky z oblasti malby.

Víkendové programy vznikají jako součást oblíbeného cyklu „Tvořivé dialogy s uměním“ a jsou určeny dětem, rodinám s dětmi a dalším zájemcům všech věkových kategorií včetně seniorů a znevýhodněných.

Příchod a odchod je individuální, tzn. kdykoliv ve vymezeném čase.

Rezervace do 16.00 předchozího dne (není podmínkou účasti).

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Rezervace nutná

Cena: děti do 10 let, studenti uměleckých škol, pedagogové 5 Kč; nad 10 let 20 Kč

Kontakty: Lucie Haškovcová, lucie.haskovcova@ghmp.cz, 606 612 987, 608 216 418

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.